

REGISTER B. NO. 156

श्री
 पु. १६ भुं. मं. १६५८
 अंक ७ भा. जैनधर्म प्रकाश आ. सो.

उपजाति.

धार्यः प्रबोधो हृदि पुण्यदानं, शीलं सदांगीकरणीयमेव ।
 तस्यं तपो भावनयैव कार्या, जिनेन्द्रपूजा गुरुभक्तिरुचयः ॥

प्रगट कर्त्ता.

श्री जैनधर्म प्रसारक सभा.

भावनगर

अनुक्रमणिका

- | | | |
|---|-----------------------------------|-----|
| १ | शील जैन (श्वेताम्बर) कोन्दूर-स. | १४५ |
| २ | शुवानोने आक्ष सन्मार्ग. | १६५ |
| ३ | आत्महित शिक्षा. | १६७ |

अभिलाषा.

“ज्योतिषा वर्नाश्रमर सिन्धीग प्रेस” भा.

नथुसाई रतनचंद भारद्वाजाजी भा.

वीर संवत् २४२६ शके १८२५ सने १९०३

वार्षिक मूल्य ३१) पारितोष्य आर आना.

ચોપાનીયું રખડતું મુકી આશાતના કરવી નહીં.

“ બીજી જૈન (શ્વેતામ્બર ” કોન્ફરન્સ.)

આ મુંબઈમાં થયેલી ચાર દિવસની ખેડક સંબંધી સંક્ષિપ્ત હિવાલ આ અંકમાં આપેલો છે તેને લગતી શેષ હકીકત અહીં લખી છે.

૧ બાબુ અમીચંદ પનાલાલ તરફથી બીજે દિવસે એક ચીઠી મોકલીને જણાવવામાં આવ્યું હતું કે “ બીજી કોન્ફરન્સ ના પ્રમુખને માટે એક ખુરશી રૂપે મહેલી, મખમલ જડેલી રૂ ૨૦૦ ની કિંમતની હું અર્પણ કરવા કબુલ કરું છું તે સ્વીકારશો ” કોન્ફરન્સે તે ભેટ કબુલ રાખી હતી.

૨ રીસેપ્શન કમીટીનો આભાર માનવા સંબંધી ૧૬ મે દરમિયાન થયા બાદ શા. દામોદર બાપુશા એવલાવાળાએ રીસેપ્શન કમીટીના પ્રમુખ શેઠ વીરચંદલાઈ દીપચંદનો આભાર વજ્રા સારા શબ્દોમાં કોન્ફરન્સ તરફથી માન્યો હતો. અને ત્યારબાદ શેઠ વીરચંદલાઈએ તથા ફકીરલાઈએ તેના વજ્રા સારા શબ્દોમાં ઉત્તર આપ્યો હતો.

૩ ગાયનતું કામ ચારે દિવસ પ્રારંભમાં જૈનમંગળગાયન સમાજે બહુ રીતે બજાવ્યું હતું.

૪ તાર અને કાગળો તેમજ ચીઠીઓ બહાર ગામથી મુનિરાજ વિગેરે તરફથી અને મુંબઈના પ્રતિષ્ઠિત ગૃહસ્થો તરફથી વજ્રી આવેલી છે તેની વિગતવાર નોંધ તથા મુંબઈમાં પધારેલા ડોલોગેટોના નામોતું લીસ્ટ, પાંચે ફંડમાં અને કોન્ફરન્સ નિભાવ ફંડમાં રૂપીઆ લરનાર ગૃહસ્થોના નામોતું લીસ્ટ તથા બધા વક્તાઓના આખા ભાષણો વિગેરે કોન્ફરન્સ તરફથી પ્રસિદ્ધ થનારા રીપોર્ટમાં સવિસ્તર પ્રગટ થશે જેથી સર્વે જૈનમંત્રીઓને પુરતી માહિતી મળશે.

૫ મુંબઈ સમાચારમાં ભાષણો બહોળે ભાગે પ્રસિદ્ધ થયેલા છે. પરંતુ તેમાં કેટલાકના ભાષણોનો સાર માત્ર આપેલો છે, કેટલાકના ભાષણો બીલકુલ આપેલા નથી અને કેટલાક ભાષણ કર્તાઓને બોલવાને પૂરતો વખત નહીં મળવાથી તેમના આખાં ભાષણ વચાવેલા તરિકે ગણી પ્રસિદ્ધ કરવામાં

શ્રી જૈનધર્મ પ્રકાશ

દોહરો.
મનુ જન્મ પામી કરી, કરવા ગ્વાન વિકાસ;
નેહ યુક્ત ચિત્તે કરી, વાંચો જૈન પ્રકાશ.

પુસ્તક ૧૯ મું. શાકે ૧૮૨૫. સંવત ૧૯૫૮ આશ્વીન, અંક ૭ મો.

બીજી જૈન (શ્વેતામ્બર) કોન્ફરન્સ.

ભાદરવા વદિ ૧૩-૧૪-૦)) તથા આસો શુદ્ધિ ૧

તા. ૧૯-૨૦-૨૧-૨૨ ચાર દિવસ

બાબુસાહેબ બદ્રીદાસજીના પ્રમુખપણા નીચે

મુખ્યમાં થયેલી બેઠક.

[કોન્ફરન્સની અસાધારણ ક્ષેત્ર.]

શ્રી મુખ્યમાં જૈન (શ્વેતામ્બર) કોન્ફરન્સની ખીજ બેઠક ચાર દિવસ
પરંત થઈ છે. મુખ્ય ખાતે શ્રી સંઘ તરફથી નીમાયેલી રીસેપ્શન કમીટી
એ ઘણું સંતોષકારક કામ કર્યું છે. તેના પ્રમુખશ્રી. વીરચંદ્રભાઈ દીપચંદ
અને ચીફ સેક્રેટરી શ્રી. કંકીરભાઈ પ્રેમચંદ તથા તેમના હાથ નીચે
નીમાયેલી કોરરપોનડન્સ કમીટી, ફંડ કમીટી, મંડપ કમીટી, ઉતારા કમીટી, બો

૧૪૬

શ્રી જૈનધર્મ પ્રકાશ.

જન કમીટી, ઇન્ટેલીજન્ટ, હેલ્થ અને વોલંટીયર કમીટી વિગેરે કમીટીઓના પ્રમુખ તથા સેક્રેટરી અને મેમ્બરોએ પૂરેપૂરું સંતોષકારક કામ બજાવ્યું છે. કોઇએ પોતાની ફરજ બજાવવામાં કસર કરી નથી. તેમાં પણ શેઠ. ફકીરચંદ્ર પ્રેમચંદ્ર, શા. ત્રીભુવનદાસ ભાણુજી, શા. મોહનલાલ પુન્નભાઈ તથા ઝવેરી. માણેકલાલ ઘેસાભાઈએ અનહદ પ્રયાસ કર્યો છે. આ કોન્ફરન્સ સંબંધી હેવાલ ઘણા વિસ્તાર સાથે મુબઇ સમાચાર વિગેરે પત્રોમાં પ્રસિદ્ધ થઇ ગયેલ હોવાથી તેમજ જૈન બંધુઓનો આગળ પડતો મોટો ભાગ ત્યાં જાતેજ હાજર હોવાથી તે સંબંધી હેવાલ અહીં પ્રગટ કરવો તે હાલમાં તો જો કે જીન ઉપયોગી જણાશે પરંતુ આપણી વચવાળી, સત્તાધારી, આગેવાનોના સમુદાયની અને ફત્તેહમંદથી પસાર થયેલી કોન્ફરન્સમાં થયેલા કરાવો વિગેરેની નોંધ વધારે મુદત સુધી જળાવાઈ રહેવાને માટે તેનો ખાસ ઉપયોગી વિભાગ અત્રે પ્રગટ કરવામાં આવેલ છે.

શ્રી મુબઇની રીસેપ્શન કમીટી તરફથી અનેક ગામોએ શ્રી સંઘ તરફ તથા સભાઓ અને સમાજો વિગેરે સ્થાપિત મંડળો તરફ આમંત્રણો મોકલવામાં આવ્યાં હતાં અને તેમાંથી બહોળે ભાગે રીતસર નીમનોક થઇ ને લખાણ આપી ગયા હતા. તેમાંથી લગભગ ૧૫૦૦ ડેલીગેટ્સો મુબઇ પધાર્યા હતા. જુદા જુદા પાંચ સાત ઉતારાઓ રાખવામાં આવ્યા હતા. તેમાં એકંદર ૬૦૦ ડેલીગેટ્સો ઉતર્યા હતા. બાકીના પોતપોતાનો અનુકૂળતા પ્રમાણે ઉતર્યા હતા. સંઘને ઉતારે ઉતરેલા પ્રતિનિધિઓની આગતાસ્વાગતા સાત દિવસ (બાદરવા વદી ૧૨ થી આસો શુદ્ધ ૨) પર્વત ઘણી શ્રેષ્ઠ રીતે કરવામાં આવી છે.

કોન્ફરન્સનો મંડપ મનીસ્કુલની સામે ટ્રાગવેના રસ્તા નજીક ધણો વિશાળ નાખવામાં આવ્યો હતો. તેને શોભીતો કરવા માટે મંડપ કમીટીના સેક્રેટરી વિગેરેએ પૂરતો પ્રયાસ લીધેલો હતો. અંદર સુમારે ૫૦૦૦ ખુરશીઓ નાખવામાં આવી હતી. સામે ચાર ડુટ ઇંચુ સ્ટેન્ડ કરવામાં આવ્યું હતું. તેની ઉપર પ્રમુખ સાહેબ તથા જીજ્ઞા માનવંતા ડેલીગેટ્સો અને માનવંતા વીઝીટરો માટે સુમારે ૩૦૦ ખુરસીઓ ગોઠવી હતી. તે સ્ટેજની જમણી બાજુએ સ્ત્રી વર્ગ માટે ખાસ ચઢતી ઉતરતી બેઠક ગોઠવી હતી; તેમાં સુમારે ૨૦૦ સ્ત્રી વીઝીટરોનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો. તે બે

બીજા જૈન કોન્ફરન્સ.

૧૪૭

ઠંકની શરતો સુંદર લેંટનો પદો રાખવામાં આવ્યો હતો. ડેલીગેટ્સોને માટે જુદા જુદા સર્કલો કાઢીઆવાડ સર્કલ, અમદાવાદ સર્કલ, સુરત સર્કલ, ગુજરાત સર્કલ, રજપુતાના સર્કલ, પંજાબ સર્કલ, મધ્યપ્રાંત સર્કલ, દક્ષિણ સર્કલ, બંગાળા સર્કલ વિગેરે સર્કલો પાડ્યા હતા. તેની આગળ રીસેપ્શન કમીટીની બેઠક હતી. તેમાં એક લાઇન જતિઓને પણ આપવામાં આવી હતી. સ્ટેજની નીચે તેને લગતી ન્યુસ્પેપરોના રીપોર્ટરો તથા કોન્ફરન્સના ભેખી કામ કરનારા ક્લાકો વિગેરેની બેઠક ગોઠવવામાં આવી હતી, જેને ટેબલની સગવડ આપેલી હતી. ડેલીગેટ્સોની પાછળ પહેલા વર્ગના વીઝીટર્સ અને તેની પાછળ બીજા વર્ગના વીઝીટર્સની બેઠક હતી. પહેલા વર્ગના વીઝીટર્સની ટીકીટના રૂ. ૩) રાખવામાં આવ્યા હતા. તે ટીકીટો ૧૫૦૦ ઉપરાંત ખપી હતી અને બીજા વર્ગની ટીકીટના રૂ. ૨) રાખવામાં આવ્યા હતા. તે ટીકીટો ૩૦૦) લગભગ ખપી હતી, સ્ત્રી વર્ગ માટે પણ રૂ. ૩)ની ટીકીટોજ રાખવામાં આવી હતી. એકંદર સભા મંડપમાં ૧૫૦૦ બહાર ગામના ડેલીગેટ્સો, ૫૦૦ મુંબઇના ડેલીગેટ્સો, રીસેપ્શન કમીટીના મેમ્બરો અને માનવંતા વીઝીટરો, ૨૦૦૦ ટીકીટવાળા વીઝીટરો, ૫૦૦ વોલંટીઅરો, રીપોર્ટરો અને સર્વિસ-એમ એકંદર ૪૫૦૦ ઉપરાંત ચકસ્યો ખીરાજતા હતા.

આરે દિવસનું કામ ધણું સંતોષકારક તેમજ સમાધાનીથી ચાલ્યું હતું. કોઇ પ્રકારની અગવડ પડી નહોતી. મેધરાજએ પણ દર્શન આપીને પાછા કામ શરૂ થતી વખતે તટસ્થપણું દર્શાવી નિવૃત્તિથી કામ કરવા દીધું હતું. બાબુ સાહેબ રાય બહાદુર બદ્રીદાસજી પોતાના બે ચીરંજીવી રાયકુમારસિંહ તથા રાજકુમારસિંહ અને કબીલા સાથે ભાદરવા વદ ૧૦ ની સવારમાં પધાર્યા હતા. બેરીબંદર સ્ટેશને તેમને લેવા માટે મુંબઇ અને બહાર ગામના બેસુમાર ગૃહસ્થો સામા ગયા હતા. સ્ટેશને ઉતર્યા પછી મોટા સર્વેસના આકારમાં તેમને માટે ઠરાવેલા માધવ બાગની પાછળના ઉતા રામાં પધાર્યા હતા. માર્ગમાં પણ તેમને ધણું સન્માન આપવામાં આવ્યું હતું. કોન્ફરન્સના ઉત્પાદક અને જનરલ સેક્રેટરી ગુડાખચંદ્રજી દહા. ભાદરવા વદી ૧૨ સવારે પધાર્યા હતા. તેમને પણ ધણું માન આપવામાં આવ્યું હતું. બહાર ગામના ડેલીગેટ્સો વદ ૧૨ સુધીમાં તમામ આવી ગયા હતા. ઊતારા કમીટીએ દરેક ડેલીગેટો માટે બહુ સરસ સગવડ કરી હતી અને ભોજન કમીટીએ પણ નવા નવા પકવાનો વિગેરેથી આગતા સ્વામતા કરવામાં ક.

૧૪૮

શ્રી જૈનધર્મ પ્રકાશ.

ચાશ રાખી નહોતી. વોલંટીયર કમીટીના સેક્રેટરી અને સુપરીન્ટેન્ડેન્ટ મી. અમરચંદ પી. પરમાર હતા. તેમણે વોલંટીયરોની ગોઠવણ બહુ સરસ કરી હતી. સુમારે ૨૨૫ વોલંટીયરો થયા હતા, તેમાં કેટલાક બ્રહ્મચોના દીકરાઓ અને ગ્રેજ્યુએટો તેમજ અંડર ગ્રેજ્યુએટો હતા. તે સઘળાઓએ ડેલીગેટ્સોની અથવા કોન્ફરન્સની સેવા પૂર્ણ પણે બજાવી છે. સ્ટેશન પર લેવા જવું, ઉતારે પહોંચાડવા, જરૂરીયાતો પુરી પાડવી, મંડપમાં પેસતાં ટીકીટો જોવી, બેઠકો બતાવવી અને સમાધાની બજાવવી વિગેરે અનેક કાર્યો બહુ સારી રીતે બજાવ્યા છે.

ડેલીગેટ્સોને એક ટીકીટ અને તે સાથે રેશમી પીળું ટુકડા આપવામાં આવતું હતું. રીસેપ્શન કમીટીના મેંબરોને માટે જુદા જુદા રંગના ટુકડા બનાવવામાં આવ્યા હતા. તેમાં પણ સેક્રેટરીઓને માટે, જનરલ સેક્રેટરી તથા ચીફ સેક્રેટરી માટે તથા પ્રમુખ સાહેબ વિગેરેને માટે અનુક્રમે ચડતા ચડતા ઘણા સુશોભિત ટુકડા (ચાંદો) બનાવવામાં આવ્યા હતા. પ્રમુખ સાહેબ વિગેરેના મોટા ટુકડા ઝીક વિગેરેથી નવપદ્ધતી અક્ષર રૂપ આકૃતિ કરાવીને બહુજ સુશોભિત કરેલા હતા. દરેક ટુકડા (ચાંદો) દરેક ડેલીગેટ્સ વિગેરેના ડાબીબાજુના હૃદય ભાગને દીપાવી રહ્યા હતા.

કોન્ફરન્સની ગોઠવણ સંબંધી ટુંકે હકીકત જણાવ્યા બાદ હવે તેણે કરેલા કામની સંક્ષિપ્ત તોંધ આ નીચે આપીએ છીએ. ભાદરવા વદિ. ૧૩ શનીવારે ૧૧ વાગ્યાર્થી કામની શરૂઆત થઈ હતી. ડેલીગેટ્સો તેમજ વીઝીટરોએ પ્રથમથીજ આવીને પોત પોતાની બેઠકો લીધી હતી. બરાબર ૧૧ વાગે બાપુ સાહેબ રાય બહાદુર બદ્રીદાસજી મંડપમાં પધાર્યા હતા. પ્રથમથી કરેલી ગોઠવણ મુજબ તેઓ સાહેબને માન આપવામાં આવ્યું હતું. મંડપમાં પ્રવેશ કરતાં હર્ષ ગર્જનાવડે આખો મંડપ ગાજી રહ્યો હતો. સ્ટેજ ઉપર પ્રમુખની બેઠકની જમણી બાજુએ તેઓ સાહેબના બીજાજા બાદ સમાનું કામ શરૂ થયું હતું.

પહેલો દિવસ.

ભાદરવા વદી ૧૩ શનીવાર તા. ૧૯-૯-૧૯૦૩

પ્રારંભમાં મંગળાચરણ તરીકે પ્રભુ સ્તુતિ તથા કોન્ફરન્સ સંબંધી ક-

બીજી જૈન કોન્ફરન્સ.

૧૪૯

વીતા ગવાઇ રહ્યા બાદ ચીફ સેક્રેટરી શેઠ ફકીરચંદ પ્રેમચંદે મુંબઇના શ્રી સંઘ તરફનું આમંત્રણ પત્ર વાંચી સંભળાવ્યું અને બહાર ગામથી આવેલા તારના સંદેશાઓ વાંચી સંભળાવ્યા. ત્યારબાદ મુંબઇ સંઘ તરફથી નીમાયેલી રીસેપ્શન કમીટીના પ્રમુખ શેઠ વીરચંદ દીપચંદે બહાર ગામથી પધારેલા ડેલીગેટોને આવકાર આપ્યો; અને તે સંબંધમાં એક સારું ભાષણ વાંચી સંભળાવ્યું. તે આખું મુંબઇ સમાચારમાં છપાયેલ છે.

શેઠ વીરચંદ દીપચંદના ભાષણના પ્રાંત ભાગમાં તેઓ સાહેબે આ બીજી કોન્ફરન્સના પ્રમુખની ચૂંટણી કરવાની ભલામણ કરી હતી. જે ઉપરથી મુંબઇના સંઘપતિ શેઠ રતનચંદ બીમચંદે દરખાસ્ત કરી કે આ બીજી જૈન કોન્ફરન્સના પ્રમુખ તરીકે કલકત્તાવાળા રાયબહાદુર બદ્રીદાસજીને નીમવા. એ દરખાસ્તને શ્રી અમદાવાદના નગરશેઠ શેઠ ચીમનલાલ લાલભાઇએ, મુંબઇવાળા શેઠ જેઠાભાઇ નરસી કેશવજીએ, તથા અંબાલાવાળા લાલા ગોપીચંદજીએ ટેકા આપતાં તે સંતોષાનુભવે પસાર થઇ હતી. ને સભાજનોના હર્ષનાદ વચ્ચે તેઓ સાહેબ પ્રમુખસ્થાને બીરાજ્યા હતા.

ત્યારબાદ પ્રમુખ સાહેબે એક ધણું વીરતારવાળું ભાષણ વાંચ્યું હતું. પ્રમુખ સાહેબે પોતાના ભાષણને અંતે કોન્ફરન્સમાં કરવાનું કામ કાજ તથા દરખાસ્તો સંજની નિર્ણય કરવા તથા તેને માટે વક્તાઓ મુકર કરવા માટે “ સમજેકટ કમીટી ” નીમવાની સૂચના કરી હતી. તે ઉપરથી શ્રી કુવરજી આણંદજીએ ડેલીગેટોના નામો વાંચી સંભળાવી તેટલા ડેલીગેટોની સમજેકટ કમીટી નીમાયેલી ન્હાદેર કરી હતી.

બાદ કોન્ફરન્સનું કામ બીજા દિવસ ઉપર મુત્તતરી રાખી પ્રમુખ સાહેબે સભા વિસર્જન કરી હતી. તા. ૧૪-૯-૦૩

કોન્ફરન્સનું પહેલા દિવસનું કામ ખજાસ થયા બાદ અરધ કલાક પછી સમજેકટ કમીટી એકઠી મળી હતી. અને તે વખતે તેમજ રાત્રે એ મ બે વખત મળીને આઠ દરખાસ્તો તેમજ તે દરખાસ્ત મુકનારા, ટેકા આપનારા તથા વિશેષ રીતે મદદ આપનારા વક્તાઓના નામો મુકરે કરવામાં આવ્યા હતા.

ઘણું કરીને પ્રાઇમેવર (દરખાસ્ત મુકનાર) ને વીશ મીનીટ, સેકન્ડર (બીજા બોલનાર) ને દશ મીનીટ અને સપોર્ટર (ટેકા આપનાર) ને પાંચ પાંચ મીનીટનો ટાઇમ આપવામાં આવ્યો હતો.

૧૫૦

શ્રી જૈનધર્મ પ્રકાશ.

નવમી દરખાસ્ત સંબંધી નિર્ણય કરવાને માટે સીલેક્ટ કમીટી ની-
મવાની સત્તા જનરલ સેક્રેટરીઓ તથા પ્રમુખ સાહેબને આપવામાં આવી હતી.

રીસેપ્શન કમીટીના પ્રમુખ સાહેબ તથા ડોન્ટરન્સના પ્રમુખ સાહેબનું ભાષણ
દૂર સુધી નહીં સંબળાવાના કારણથી દરખાસ્ત મુકનાર વિગેરે વક્તાઓને
બોલવા માટે બીજે દિવસે મંડપના મધ્ય ભાગમાં એક નાનું સુશોભિત સ્ટેજ
બનાવવામાં આવ્યું હતું. તેની ઉપર વક્તાઓને ટાઇમ સંબંધી ચેતવ-
ણી આપવા માટે જનરલ સેક્રેટરી શેઠ લાલભાઈ દલપતભાઈ તથા ચી-
ફ સેક્રેટરી શેઠ ફકીરચંદ્ર પ્રેમચંદની બેઠક ગોઠવવામાં આવી હતી.

વક્તાઓના સંબંધમાં ફટલાક રૂલ ધડી કાઢી સળજેકટ કમીટીમાં
મેમ્બર કરાવ્યા હતા. અને વક્તાઓને તેની માહિતી આપવામાં આવી હતી.

બીજે દિવસ.

ભાદરવા વદિ ૧૪ રવીવાર તા. ૨૦-૯-૧૯૦૩

પ્રમુખ સાહેબ પોતાને સ્થાને બીરાજ્યા બાદ સમાનું કામ શરૂ થયું
હતું. પ્રથમ પ્રમુખ સાહેબ તરફથી નીચે જણાવેલ બે દરખાસ્તો તે-
મના પુત્ર રાયકુમારસિંહે મુકી હતી. તે બંનેને વકીલ મુલચંદ નથુ
ભાઈએ ટેકા આપ્યા બાદ તે ઠરાવ તરીકે સર્વાનુમતે પસાર થઇ હતી.

ઠરાવ ૧ લો.

(પેહેલી ડોન્ટરન્સની નોંધ અને મી. ઢહાને ધન્યવાદ બાબત.)

“આપણા સાત ક્ષેત્ર, (૧ જીનબિંબ ૨ જીનમંદિર ૩ જ્ઞાન
૪ સાધુ ૫ સાધ્વી ૬ શ્રાવક ૭ શ્રાવિકા) માંના દરેક ક્ષેત્રની ચોગ્ય
વ્યવસ્થા થવા માટે એટલે કે આપણા જૈન સમુદાયની ધાર્મિક,
સામાજિક અને નૈતિક સ્થિતિની એક્યતા પર્વક દેશકાળ અ-
નુસાર ઉન્નતિ કરવા માટે દેશ દેશના જૈન સંધના તથા મંડળોના
પ્રતિનિધિઓને તથા વિદ્વાનવક્તાઓને આમંત્રણ કરી સમયો-
ચિત વિવેચન તથા ઠરાવો કરવા સારૂ આપણી જૈન ડોન્ટરન્સની
પેહેલી બેઠક જયપુરના ડીસ્ટ્રીક્ટ માજિસ્ટ્રેટ આપણા વિદ્વાન

બીજી જૈન કોન્ફરન્સ.

૧૫૧

જૈનખંડુ મી. ગુલાબચંદળ હઠા. એમ એ. એ બહુજ પ્રશંસા પાત્ર પ્રયાસ લઇ શ્રી કુલોધી તીર્થમાં ગયે વર્ષે આજ માસમાં મેળવી હતી તેથી તે જૈન વીરરત્ન મી. હઠાના આ સ્તુતિપાત્ર પ્રયાસ માટે આ કોન્ફરન્સ પોતાના ખરા અંતઃકરણથી ધન્યવાદ આપે છે; તથા તેમને મોટા હર્ષ સાથે વધારી લે છે. અને પે-હેલી કોન્ફરન્સની બેઠકમાં તે વખતે થયેલા કામકાજની આ કોન્ફરન્સ મોટી ખુશી સાથે નોંધ લે છે. ”

ઠરાવ ૨ જો.

(બ્રીટીશ શેહેનશાહતના વિનય બાબત.)

“ આપણી ઉપર રાજ્ય કરતી જે પ્રતાપી બ્રીટીશ શેહેનશાહતના ઉંચા અને નિષ્પક્ષપાત બંધારણને લીધે આજે આપણે શાંતિથી આપણું ધર્મકાર્ય કરવા એકત્ર મળી શક્યા છીએ, તે શેહેનશાહતના માહારાજવીરાજ સાતમા એડવર્ડ અને માહારાણી એલેક્ઝાન્ડ્રા સુખ સંપત્તિ, શાંતિ તથા વિશેષ વિનયને પામે; અને સદૈવ ન્યાયયુક્ત બંધારણો બાંધી તથા દેશમાં સુ-લેહ, શાંતિ તથા આબાદી વધારી તે શેહેનશાહતનું રાજ્ય આપણી ઉપર સદાકાળ અમરપણે તપે એવું આ કોન્ફરન્સ આ શુભ પ્રસંગે મોટી ખુશી સાથે ઇચ્છે છે. ”

(આ બાબતનો તાર શેહેનશાહ ઉપર કરવો.)

સારખાદ જુદા જુદા વક્તાઓએ કરેલા સંબોધકરણ ઉપરથી નીચે પ્રમાણે દરખાસ્તો ઠરાવ તરીકે પસાર થઇ હતી.

ઠરાવ ૩ જો.

(જીણું પુસ્તકોદ્ધાર બાબત.)

દરખાસ્ત મુકનાર—શા કુંવરજી આણંદજી ભાવનગરવાળા

ટકા આપનાર—પંડિત કૃત્તેચંદ કપુરચંદ લાલન મુંબાઇવાળા

અનુમોદન દેનાર—પંડિત તાતારામ હુશીયારપુરવાળા

“ વકીલ મગનલાલ હરીચંદ પાટણવાળા

“ શા મોતીચંદ કસલચંદ અમદાવાદવાળા

૧૫૨

શ્રી જૈનધર્મ પ્રકાશ.

“ ગુજરાત-મારવાડ દક્ષિણ આદિ દેશોમાં જુદે જુદે સ્થળે પરમોપકારી મહાન્ પૂર્વાચાર્યોએ રચેલાં શાસ્ત્ર ગ્રંથોના આપણા જ્ઞાન લગ્નારો છે. જે દિન પ્રતિદિન જીર્ણોદ્ધારને પામતા જાય છે. તેથી કરીને તે અનુપમ શાસ્ત્ર ગ્રંથોની થતી આશાતના દૂર કરવા માટે તથા તેમના સંરક્ષણાર્થે, ૧ તે લગ્નારોના ગ્રંથોની ટીપ તથા ૨ તેનો જીર્ણોદ્ધાર બનતી ત્વરાએ કરવાની આવશ્યકતા આ કોન્ફરન્સ સ્વીકારે છે. ”

ઠરાવ ૪ થો.

(વ્યવહારિક તથા ધાર્મિક કેળવણી બાબત.)

દરબારત મૂકનાર—મી. ગુલાબચંદ જી ઢઢા. એમ. એ. જયપુરવાળા

ટોકો આપનાર—શા. મોતીલાલ કસલચંદ અમદાવાદવાળા

અનુમોદન દેનાર—પંડિત કૃતેચંદ કપુરચંદ લાલન મુંબઈવાળા

“ મી. લખમસી હીરજી મૈસરી બી. એ. એલ.

એલ. બી. મુંબઈવાળા

“ મી. ઉદેમલજી નાશકવાળા

“ લાલા મુનસીરામ પંજબવાળા

“ લાલા ગોપીનાથ બી. એ. અંબાલાવાળા

“ મી. પ્રેમચંદ ગુલાબચંદ.

“ મી. નારણજી અમરસી વઢવાણવાળા

“ મી. જગજીવન મુલજી બી. એ. બી. એસ. સી.

જામનગરવાળા

“ મી. દામોદર બાપુશા એવલાવાળા

“ મી. પાનાચંદ કાળીદાસ નવાનગરવાળા

“ ધર્મ પ્રમુખ ચારે પુરુષાર્થો સિદ્ધ કરવાને શક્તિવાન થવાને સાડી સ્ત્રી વર્ગ અને પુરુષવર્ગમાં વ્યવહારિક તથા ધાર્મિક ઉંચી કેળવણીનો પ્રચાર કરવાને માટે તથા પ્રાથમિક કેળવણી પણ કેટલેક સ્થળે લેવામાં નથી આવતી તેને માટે.

૧ બની શકે તો ફરજિયાત પ્રાથમિક કેળવણી ફાળવેલ કરવા તથા તેને માટેની સ્કુલો,

બીજી જૈન કોન્ફરન્સ.

૧૫૩

- ૨ મોટા શહેરોમાં હાઈસ્કૂલો,
 - ૩ પોતાની ગરીબ સ્થિતિને લીધે ઉચ્ચ અભ્યાસ કરતાં અટકી પડતા જૈન વિદ્યાર્થીઓ માટે બોર્ડીંગો તથા ચો-અ સ્કોલરશીપો,
 - ૪ સંસ્કૃત તથા માગધી પાઠશાળાઓ,
 - ૫ કન્યા તથા શ્રાવિકા શાળાઓ,
 - ૬ જૈન લાયબ્રેરીઓ,
 - ૭ વેપાર સંબંધી જ્ઞાન મેળવવા માટે વર્ગો તથા સ્કૂલો વિગેરે ખાતાં સ્થાપવા; તથા
 - ૮ ધાર્મિક વિષયો ઉપર સસ્તું સાહિત્ય તથા વિદ્વતા ભરેલા તેમજ બોધદાયક લખાણોવાળા જૈનપત્રો તથા માસિકો પ્રગટ કરવા માટેની આ કોન્ફરન્સ ઘણીજ અગત્યતા જીવે છે.
- કેટલેક સ્થળે સારા પાયા ઉપર પાઠશાળાઓ તથા સ્કૂલો સ્થાપવામાં આવી છે. તથા જૈનપત્ર અને માસિકો પ્રગટ થાય છે. તે સાંભળીને આ પ્રસંગે તેને માટે પોતાનો હર્ષ આ કોન્ફરન્સ બહાર કરે છે. અને આવા કાર્યોની સિદ્ધિનો ધનાઢ્ય જૈનોની ઉદારતા ઉપર મુખ્ય આધાર હોવાથી ઓછા જરૂરીયાતી માર્ગમાં પૈસા ખર્ચવાને બદલે વિદ્યાદાન જેવા પૂણ્ય ક્ષેત્રમાં પોતાના પૈસાનો સદ્ ઉપયોગ કરવાને ભાવિક શ્રદ્ધસ્થાને આ કોન્ફરન્સ ખાસ ભલામણ કરે છે. તથા જીદે જીદે સ્થળે મોટા પાયા ઉપર આ બાબત સંબંધી ફૂંટા ઉઘાડવાની આ કોન્ફરન્સ ઘણીજ આવશ્યકતા વિચારે છે.”

કરાવ પ મો.

(નિરાશ્રિત જૈનોને આશ્રય બાબત.)

દરખાસ્ત મુકનાર—	શા. અમરચંદ્ર ઘેલાભાઈ ભાવનગરવાળા
ટેકા આપનાર—	મી. ટોકરસી નેણસી મુંબઈવાળા
અનુમોદન દેનાર—	શેઠ. સુબ્બુભલજી લાંડારી. હોંગનઘાટવાળા
”	શેઠ. પ્રેમચંદ્ર રાવચંદ્ર મુંબઈવાળા
”	મી. ગુલાબચંદ્ર દડા જયપુરવાળા

૧૫૪

શ્રી જૈનધર્મ પ્રકાશ

“કેળવણીના તથા આશ્રયના અભાવે ગરીબ અને અનાથ જૈનખંધુઓની થતી દુઃખી અવસ્થા દૂર કરવા માટે ૧ તેમને સારા ઉદ્યોગે લગાડવા તથા ૨ તેમને યથાર્શક્તિ દરેક પ્રકારની મદદ આપવા માટે આ કોન્ફરન્સ દરેક જૈનખંધુને આગ્રહ કરે છે. અને દરેક દેશાવરોના આગેવાનો તરફથી આ બાબત ઉપર પૂરતું લક્ષ આપવાની આ કોન્ફરન્સ બહુજ જરૂર જુએ છે.”

આ ઠરાવ પસાર કરતાં શેઠ. પ્રેમચંદ રાયચંદ તેને ખાસ અનુમોદન આપ્યું હતું. અને તે બાબતમાં પોતાના તરફથી રૂ ૫૦૦૦) આપવાનું જાહેર કર્યું હતું. બાદ ગ્વાલીયરવાળા શેઠ નયમલજી ગુલેછાએ રૂ. ૧૦૦૦) જીર્ણુ પુસ્તકોદ્ધાર ફંડમાં તથા અજમેરવાળા શેઠ શાભાગમલજી ઠક્કા તરફથી રૂ ૧૦૦૦) નિરાશ્રિત ફંડમાં આપવાનું જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું.

ઠરાવ ૬ ઠો.

(જીવદયા બાબત.)

સુરતવાળા સર્વોર્ડિનેટ જર્જ. રા. રા. ચીમનલાલ લલુભાઇએ એક સારા ભાષણ સાથે નીચે પ્રમાણે દરખાસ્ત મૂકી હતી:—

“આર્હેસા પરમો ધર્મઃ એ આપણા જૈનધર્મનો મૂળ સિદ્ધાંત છે તેથી કરી સર્વ જીવોની રક્ષા કરવા, તેમની હિંસા થતી હોય તો પ્રયાસ લઇ અટકાવવા, ૨ સારા બંધારણથી પાંજરા બાળ જેવા ખાતાં દરેક સ્થળે સ્થાપવા, ૩ તથા ચોખ્ખરથી ચલાવવા, ૪ પશુઓ ઉપર ગુજરતું ઘાતકીપણું અટકાવવા માટે ચોખ્ખ ઉપાયો ચોજવા, પ્રાણીઓના શરીરના અવયવોથી બનતી ચીજો માટે પ્રાણીઓ ઉપર જીદી જીદી અને ઘણીજ કુરતા ગુજરે છે, ૫ તેથી કરી તેથી બનાવટની ચીજો ઉપયોગમાં ન લેવા, ૬ તેવા અનેક બીજા રસ્તે જીવદયા જેવા ઉત્તમ કાર્યને ઉત્તેજન આપવા માટે આ કોન્ફરન્સ દરેક જૈન ખંધુઓનું ખાસ ધ્યાન ખેંચે છે. અને જીવદયાના સંબંધમાં જે રાજાઓ તથા અન્યદર્શીની શ્રદ્ધ સ્થાપ્યે પ્રશંસાપાત્ર પગલાં ભરેલાં હોય તેમનો તાર અથવા પત્રદ્વારા ઉપકાર માનવાનું ઠરાવે છે.”

આ દરખાસ્તને ડાક્ટર ત્રીલોચનદાસ મોતીચંદ એલ. એમ. એન્ડ. એસે ટેકો આપ્યો હતો. તેમનું ભાષણ ચાલતાં સભાનો વખત થઇ જ-

બીજી જન કોન્ફરન્સ.

૧૫૫

વાંચી તેને પૂર્ણ કરવાનું આવતી કાલ ઉપર ઠરાવી છેવટની કોન્ફરન્સના હે-
તુ પાર પાડવા સંબંધી દરખાસ્તને માટે ગઈ કાલે સંજ્ઞેકટ કમીટીમાં થ-
યેલા ઠરાવ અનુસાર નીમાયેલી સીનેકટ કમીટીના ગૃહસ્થોના નામ શા. કુંવ-
રજી આણંદજીએ વાંચી સંબળાવ્યા બાદ પ્રમુખ સાહેબે સભા બરખાસ્ત ક-
રી હતી. તા. ૨૦-૯-૧૯૦૩

બાદ રાત્રે ૭ કલાકે સીલકેટ કમીટી એકઠી મળી હતી. અને તેમાં કો-
ન્ફરન્સના હેતુ પાર પાડવા સંબંધી દરખાસ્ત મુકરર કરવામાં આવી હતી.
તે સાથે કોન્ફરન્સની હેડઓરીસ વિગેરેના વાર્ષિક ખર્ચે સાડ પાંચ વર્ષને મા-
ટે રૂ ૨૦૦૦૦) નું ડંડ કરવું હતું હતું. જેમાં તે વખતેજ સુમારે રૂ ૧૧૦૦૦)
બરાબ ગયા હતા. અને તેના પેટાની બાકીની બાબતો પણ મુકરર કરવામાં
આવી હતી.

ત્રીજે દિવસ.

ભાદરવા વદ ૦)) સોમવાર તા. ૨૧-૯-૧૯૦૩

પ્રારંભમાં પ્રમુખ સાહેબના ખીરાબ્યા બાદ સભાનું કામ શરૂ થયું
હતું. ડાક્ટર ત્રીભોવનદાસ મોતીચંદ પોતાનું બાષણ આગલ ચક્ષાવી
સંપૂર્ણ કર્યા બાદ નીચે જણાવેલા ગૃહસ્થોએ પોત પોતાના બાષણો સાથે
તેને અનુમોદન આપ્યું હતું.

ડાક્ટર હરખચંદ બી. એ. અજમેરવાળા

ડાક્ટર હરખચંદ અમુલખ શાહ અમદાવાદવાળા

વૈદ્ય મગનલાલ લાલચંદ. મુંબઈવાળા

લાલા તારાચંદજી પંજાબવાળા

બાદ પ્રમુખ સાહેબે સર્વાનુમતે તે દરખાસ્ત ઠરાવ તરીકે પસાર થ-
યેલી જાહેર કરી હતી.

ત્યારબાદ મુખ્યારક બાદીના આવેલા તારો તથા કાગળો વાંચી સંબ-
ળાવવામાં આવ્યા હતા.

ડાક્ટર નગીનદાસ માણેકલાલે ડેલીગેટ વિગેરેની સારી રીતે

૧૫૬

શ્રી જૈનધર્મ પ્રકાશ.

સારવાર કરવાથી ઝવેરી નગીનદાસ કપુરચંદ્ર ખુશી થઇને હીરાની એક બીડી પ્રમુખ મારફતે ડોક્ટર નગીનદાસને એનાયત કરી હતી.

મુંબઇની કચ્છી દશાઓસવાળા સ્થાપિત તરફથી આ કોન્દરન્સની જૈન યુવાનોએ વોલન્ટીઅરો તરીકે જે સેવા બજાવી છે તે માટે તેઓને દરેકને રૂપાના ચાંદ બક્ષિસ આપવા માટે જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું.

બાદ ૧ જીજી પુસ્તકોદ્ધાર ૨ જીજી ચૈત્યોદ્ધાર ૩ વ્યવહારિક તથા ધાર્મિક કેળવણી ૪ નિરાશ્રિત જૈનોને આશ્રય અને ૫ જીવદયા-આ પાંચ ખાતાઓમાં અનેક ગૃહસ્થો તરફથી પોત પોતાની રાજી ખુશીથી જોગ્ય રકમ આપવાનું તેમની ચીઠીઓ કપરથી શાહ કુંવરજી આણંદજીએ જાહેર કર્યું હતું. તેમજ કોન્દરન્સ નિમાવ ૪૦માં થયેલા રૂપીઆનું લીન્ટ પણ વાંચી સંભળાવ્યું હતું. એકંદરે એક લાખ રૂપીઆ લગભગ રકમ થઇ હતી.

ઠરાવ ૭ મો.

(કોન્દરન્સનો હેતુ પાર પાડવા બાબત.)

દરખાસ્ત મૂકનાર—મી. ગુલાબચંદ્રજી દદા એમ. એ. જ્યપુરવાળા

ટેકા આપનાર—પડિત કૃતેચંદ્ર કપુરચંદ્ર લાલન મુંબઇવાળા

અતુભોદન દેનાર—મી. કુંવરજી આણંદજી ભાવનગરવાળા

” મી. મોહનલાલ પૂંજલાઇ મુંબઇવાળા

” મી. હીરાચંદ્ર શેશકરજી કલકત્તાવાળા

” ડોક્ટર જમનાદાસ પ્રેમચંદ્ર એલ. એમ. એન્ડ. એસ. અમદાવાદવાળા

” મી. સાંકળચંદ્ર નારણજી બી. એ. એલ. એલ. બી. જામનગરવાળા

“ જૈન શ્વેતાંબર કોન્દરન્સની યોજના કૃત્તેહમંદોથી પાર પાડવા માટે ૧ કોષ્ટ પણ મોટા શેહેરમાં વર્કીંગ ઓફીસ ઉઘાડવા ૨ કોન્દરન્સ સંબંધી બધી દેખરેખ રાખવા માટે એક વિદ્વાન્ પગારદાર સેક્રેટરી નીમવા ૩ જુદા જુદા મોટા શેહેરોમાં પ્રાવીન્સીયલ સેક્રેટરીઓને બદલે ઓનરરી સેક્રેટરીઓ નીમવા તથા તેમની દેખરેખ નીચે તે તે શેહેરોમાં સ્ટેન્ડીંગ કમીટીઓ સ્થાપવા ૪ જુદા જુદા ગામો તથા શેહેરોમાં કોન્દરન્સ સંબંધી

બીજી જૈન કોન્ફરન્સ.

૧૫૭

હોલચાલ કાયમ રાખવા માટે વોલન્ટરી સેક્રેટરીઓ નીમવા. ૫ સ્ટેન્ડીંગ કમીટીઓએ કોન્ફરન્સની યોજનાઓ અમલમાં મૂકવા અને આસપાસના ગામોમાં જાગૃતી રાખવા સંબંધમાં ખર્ચની વ્યવસ્થા પોત પોતાના શેહેરમાંથી કરી લેવા ૬ પ્રત્યેક વર્ષે કોન્ફરન્સની મીટીંગની એક માસ અગાઉ ઓનરરી સેક્રેટરીઓએ તથા વોલન્ટરી સેક્રેટરીઓએ થયેલા કામકાજનો પોતાનો રીપોર્ટ જનરલ સેક્રેટરીઓને મોકલી આપવા તથા તેના ઉપરથી તૈયાર કરેલો રીપોર્ટ જનરલ સેક્રેટરીએ પ્રત્યેક કોન્ફરન્સ વખતે વાંચી જવા વિગેરે બાબતો માટે ઉંચું બંધારણ નક્કી કરવા આ કોન્ફરન્સ ધણીજ આવશ્યકતા વિચારે છે. તથા ત્રીજી કોન્ફરન્સ ભરવા માટે સ્થળ અને વખત નક્કી કરવાની જરૂર હતી છે. ”

ઉપરની દરખાસ્તના સંબંધમાં નીચે પ્રમાણે ઠરાવો સર્વાનુમતે પસાર કરવામાં આવ્યા.

“ ૧ જનરલ સેક્રેટરીઓ તરીકે જયપુરવાળા મી. ગુલાબચંદ્ર હઠા. તથા અમદાવાદવાળા શેઠ લાલભાઈ દલપતભાઈ ઉપરાંત મુંબઈવાળા શેઠ ફકીરચંદ પ્રેમચંદ તથા કલકત્તાવાળા બાબુ સાહેબ રાયકુમારસીંહ એમ ચાર શુદ્ધસ્થાને મુકરર કરવામાં આવે છે.

૨ કોન્ફરન્સના હેતુ પાર પાડવા મુંબઈ અથવા અમદાવાદમાં જનરલ સેક્રેટરીઓને અનુકૂળ પડે ત્યાં હેડ ઓફીસ ઉઘાડવાનું ઠરાવવામાં આવે છે.

૩ જુદા જુદા મોટા શેહેરોમાં કોન્ફરન્સ સંબંધી હોલચાલ શરૂ રાખવા તેમજ તેના હેતુ પાર પાડવા માટે પ્રોવીન્સીયલ સેક્રેટરીઓને બદલે જરૂર જણાય ત્યાં ઓનરરી સેક્રેટરીઓ નીમવાની સત્તા જનરલ સેક્રેટરીઓને આપવામાં આવે છે.

૪ હેડ ઓફીસનું કામકાજ ચલાવવા માટે પગારદાર સેક્રેટરી વિગેરે રાખવા-તેમજ કોન્ફરન્સનો હેતુ પાર પાડવા માટે જે કાંઈ ખર્ચ કરવા યોગ્ય જણાય તે કરવાની સત્તા જનરલ સેક્રેટરીઓને સોંપવામાં આવે છે. તેમજ કોન્ફરન્સ નિભાવ ફંડમાં થયેલા

૧૫૮

શ્રી જૈનધર્મ પ્રકાશ.

તેમજ હવે પછી થાય તે 'રૂપીઆની ચોખ્ખી વ્યવસ્થા કરવાની સંપૂર્ણ સત્તા તેમને આપવામાં આવે છે.

૫ જનરલ સેક્રેટરીઓએ જે કાર્ય કરવા તે બહુ મતે કરવાનું ઠરાવવામાં આવે છે.

૬ આવતી જૈન કોન્ફરન્સ શ્રી વડોદરામાં ભરવાનું ત્યાંના શ્રુતસ્થાના આમંત્રણ ઉપરથી ઠરાવવામાં આવે છે. ”

ઠરાવ ૮ મો.

[જૈન ડીરેક્ટરી બાબત.]

દરખાસ્ત કરનાર—મી. ભગુભાઈ કુતેચંદ કારભારી અમદાવાદવાળા

ટેકો આપનાર—મી. માણેકચંદ કોચર ખી.એ. જખલપુરવાળા

અનુમોદન દેનાર—મી. સુબલુભલજી જયપુરવાળા

“ આપણા જૈન સમુદાયની વસ્તી કેટલી છે, જનમંદિરો, જનપ્રતિમા, જ્ઞાનસંકારો, પાઠશાળાઓ, પૂર્વાચાર્યોપસ્થિત ગ્રંથો, જૈનસભા અને મંડળો કેટલા છે. તે વિગેરે આપણા જૈન સમુદાય સંબંધી ઉપયોગી બાબતોની પૂરતી માહેતી મેળવવા માટે તેવી વીગતોથી ભરપૂર એક ઉપયોગી ગ્રંથ (જૈન ડીરેક્ટરી) તૈયાર થવાની આ કોન્ફરન્સ બહુજ આવશ્યકતા વિચારે છે. ”

આ ઠરાવ પસાર થયા બાદ સભાનું કામ આવતી કાલ ઉપર મુકતવો રાખવામાં આવ્યું હતું તારીખ ૨૧ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૩



ચોથો દિવસ.

આસો શુદ્ધિ ૧ મંગળવાર તા. ૨૨-૯-૧૯૦૩

પ્રમુખ સાહેબ પ્રમુખ સ્થાને ખીરાબા બાદ સભાનું કામ શરૂ થયું હતું અને નીચે પ્રમાણે ઠરાવો પસાર કરવામાં આવ્યા હતા.

ઠરાવ ૯ મો.

(હાનીકારક રીવાજો દૂર કરવા તથા બ્રાહ્મણ વધારવા બાબત)

દરખાસ્ત મૂકનાર—મી. અમરચંદ પી. પરમાર. સુબંધવાળા

બીજા જૈન કોન્ફરન્સ.

૧૫૬

ટેકો દેનાર-મી નથુભાઈ મંછાચંદ મુંબમવાળા

અનુમોદન દેનાર-વકીલ છોટાલાલ કાળીદાસ. ગાંધી. ખીએ. એલ.

એલ. ખી. અમદાવાદવાળા

“ લાલા હુનમલજી. ગુલેછા. સીવના છપારાવાળા

“ વૈદ્ય તીલકચંદ તારાચંદ. સુરતવાળા

“ મી. દામોદર બાપુશા. એવલાવાળા.

“ લાલા. શુભોમલજી. પંજાબવાળા

“ મી. મગનલાલ ગોવીંદજી. દલાલ. અંબાચવાળા.

“ આધુનિક પ્રચલિત રીવાજો પૈકી ૧. મરણ પાછળ ૨૬૫ કુટુંબ, ૨ મરણ પાછળ જમણવાર, ૩ બીજા ખોટા ફરજિયાત ખર્ચો, ૪ કન્યાવિક્રય, ૫ અન્ય શાસ્ત્ર પ્રમાણે વ્યવહારિક ક્રિયા કરવામાં આવે છે તે, ૬ બાળલગ્ન અને વૃદ્ધ વિવાહ, તથા ૭ આપણી કોમને અવનતિને રસ્તે લઈ જનારા તેવા બીજા હાનિકારક રીત રીવાજો જે જે દેશોમાં ચાલતા હોય ત્યાં ત્યાં તેમને બનતા પ્રયાસે સત્વર બંધ કરવા તથા આપણા સ્વધર્મી બંધુઓમાં વારંવાર થતો કુસંપ અટકાવીને ઐક્ય તથા વિશેષ જાતુભાવ વધે તેવા સંગીન ઉપાયો ચોજવાને માટે આ કોન્ફરન્સ દરેક જૈન બંધુઓનું આ પ્રસંગે વિશેષ ધ્યાન ખેંચે છે.”

ઠરાવ ૧૦ મો.

(પાંચ ખાતાં તથા કોન્ફરન્સ નિભાવ ફંડની વ્યવસ્થા બાબત.)

કોન્ફરન્સ નિભાવ ૨૩માં તથા બાકીના પાંચ ખાતામાં આજે ભરાયેલી રૂ. ૨૦૦૦૦) લગભગની રકમો શા. કુંવરજી આણંદજીએ જાહેર કર્યાના નીચે પ્રમાણે દરખાસ્ત મૂકી હતી.

“આ જૈન કોન્ફરન્સને લગતા પાંચે ખાતાના ફંડોમાં જે રકમો ભરાઈ છે તેનો તમામ મુડી એટલે મુળ મુદલ રકમ તથા તેનું વ્યાજ પાંચે ખાતાના સંબંધમાં વાપરવા, વ્યવસ્થા કરવા તથા ખર્ચ કરવા આ કોન્ફરન્સના ચારે જનરલ સેક્રેટરીઓ તથા ટ્રેઝરરોને (શેઠ. લાલભાઈ દલપતભાઈ, શેઠ. ફકીરચંદ પ્રેમચંદ, બાપુ રાય કુમારસિંહજી બદ્રીદાસજી અને મી. ગુલામચંદજી

૧૬૦

શ્રી જૈનધર્મ પ્રકાશ.

ઠકાને) તેમના ચારેના એકમતથી અથવા તેઓમાંના ત્રણના એકમતથી કરવા આ કોન્ફરન્સ સત્તા આપે છે.”

મી. નગીનભાઈ મંજુભાઈએ ઉપરી દરખાસ્તને ટેકા આપ્યાથી પ્રમુખ સાહેબે સર્વાનુમતે બકાલ રહેલી જાહેર કરી હતી.

ઠરાવ ૧૧ મો.

(જીર્ણુ ચૈત્યોદ્ધાર બાબત.)

દરખાસ્ત મુકનાર—શેઠ. લાલભાઈ દલપતભાઈ. અમદાવાદવાળા
ટેકા દેનાર—મી. દોસતચંદ પુરૂષોત્તમ. બરોડીઆ.

બી. એ. જીનાગઢવાળા

અનુમોદન દેનાર—મી. મોહનલાલ મગનલાલ ઝવેરી અમદાવાદવાળા

” મી. બાલચંદ હીરાચંદ ચાંદવડવાળા

” મી. વેણીચંદ સુરચંદ મેસાણાવાળા.

“શ્રી સપ્રતિ મહારાજાએ, કુમારપાળ આદિ પ્રતિષ્ઠીત રાજ્યોએ તથા તે પહેલાં થયેલા રાજ્યોએ, બાહુડશા, વિમળશા, વસ્તુપાળ, તેજપાળ વિગેરે મંત્રીઓએ, ધનાશા, જવડશા, કરમાશા વિગેરે શેઠ શાહુકારોએ શ્રી જૈનધર્મ જ્યોતિના ચીરકાળ પ્રકાશને માટે અઠળક દોસતના વ્યયે આ પંચમકાળમાં આધાર જીત એવા ભવ્ય મંદિરો, તીર્થો, તથા શીલાલેખો અખીલ ભારત વર્ષમાં જગે જગે કરાવેલાં છે. જેને આજે ધણા લાંબો વખત થઈ જવાથી તેમનો સત્વર જીર્ણુદ્ધાર કરવા માટે ૧ જીર્ણુ થઈ ગયેલાં મંદિરો, તીર્થો અને પુરાતન લેખોનું લીધ કરવા તથા ૨ જીર્ણુ વિભાગોમાં સારા પાયા ઉપર જીર્ણુદ્ધાર ખાતાં ઉઘાડવાની આ કોન્ફરન્સ ધણીજ અગત્યતા વિચારે છે.”

ઠરાવ ૧૨ મો.

[ધાર્મિક ખાતાં તથા શુભખાતાના હિસાબ બાબત.]

દરખાસ્ત મુકનાર—શેઠ અનોપચંદ મલુકચંદ ભરૂચવાળા

ટેકા દેનાર—લાલા મીકુમલજી દીલ્હીવાળા

અનુમોદન દેનાર—વકીલ હરજીવન દોપચંદ રાધનપુરવાળા

બીજી જૈન કોન્ફરન્સ.

૧૬૧

“૧ આપણા જૈનધર્મના સાર્વજનિક ખાતાંઓ, જેવાંકે દેવ-
દ્રવ્ય, જ્ઞાનદ્રવ્ય, અને હિસાબદ્રવ્ય સંબંધી ખાતાંઓ બહુજ
સાંખ્યવદવાળા રાખવા, ૨ ચાલુ જમાનાને અનુસરી તે ખાતાં-
ઓના આવક જવકના હિસાબ અને સરવૈયાં પ્રત્યેક વર્ષે ખરા-
બર તૈયાર કરવા, ૩ અને બની શકે તો તે ખાતાંઓનો હિસાબ
પ્રગટ કરવા માટે દરેક શહેરના તથા ગામના જૈન આગેવાનોને
આ કોન્ફરન્સ ખાસ સુચના કરે છે. ”

ત્યારબાદ પ્રમુખ સાહેબ તરફથી નીચે પ્રમાણે ત્રણ ઠરાવો મુકવામાં
આવ્યા હતા તે સર્વાનુમતે પસાર કરવામાં આવ્યા હતા.

ઠરાવ ૧૩ મો.

[શ્રી પાલીતાણામાં થયેલી આશાતંત્રતા બાબત.]

“ આપણા પવિત્ર તીર્થ શત્રુજ્ય ઉપર આ વર્ષમાં જે આ-
શાતંત્રતા પાલીતાણાના રાજ્ય તરફથી થઈ છે તેને માટે આ કો-
ન્ફરન્સ પોતાનો અત્યંત ખેદ જાહેર કરે છે અને જેમ બ્રીટીશ
શહેનશાહીત કોઇની ધર્મ સંબંધી લાગણી દુખવતી નથી તેમ
પાલીતાણાના રાજ સાહેબ પણ તે પગલે ચાલશે એવી કોન્ફ-
રન્સ પૂર્ણ આશા રાખે છે. અને આ સંબંધમાં આપણી શેઠ
આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢીના પ્રતિનિધિઓએ જે પ્રશંસા પાત્ર
કામ બજાવ્યું છે તેને એકમત થઇ આ શુભ પ્રસંગે તેઓને
આ કોન્ફરન્સ મોટો ધન્યવાદ આપે છે. ”

ઠરાવ ૧૪ મો.

પધારેલા ડેલીગેટોનો આભાર માનવા તથા વડોદરામાં

ભરાનારી ત્રીજી કોન્ફરન્સમાં આવવાના

આમંત્રણ બાબત.

“ જુદા જુદા દેશમાંથી પ્રતિનિધિઓએ પધારીને પોતાના
ધર્મ કાર્યમાં જે ઉંડી લાગણી દુખતાવી છે તેને વાસ્તે કોન્ફરન્સ
તેમના ધર્માભિમાનપણા માટે તેમને ધન્યવાદ આપે છે. અને આ-
શા રાખે છે કે એવીજ રીતે આવતે વર્ષે પણ શ્રી વડોદરામાં કો-
ન્ફરન્સ મળનાર છે ત્યાં અવરજ પધારવા તસ્દી લેશે. ”

૧૬૨

શ્રી જૈનધર્મ પ્રકાશ.

આ દરખાસ્ત પસાર થતાં વડોદરાનું આમંત્રણ સ્વીકારવા માટે તેમ ના પ્રતિનિધીએ પ્રમુખ સાહેબનો તથા ડેલીગેટનો આભાર માની તેમને ત્યાં પધારવાનું નોતરું દીધું હતું.

ઠરાવ ૧૫ મો.

(રીસેપ્શન કમીટીનો આભાર માનવા બાબત.)

મુંબઈમાં બીજી કોન્ફરન્સ ભરવા માટે જે શ્રમ શ્રી મુંબઈના સકળ સંઘવતી નીમાયેલી રીસેપ્શન કમીટીએ લીધો છે તેને માટે આ કોન્ફરન્સ તેમને પોતાના ખર્ચ અંતઃકરણથી ધન્યવાદ આપે છે.

ઠરાવ ૧૬ મો.

[ડેલીગેટો તરફથી રીસેપ્શન કમીટીના માનેલા આભાર બાબત.]

મી. બરોડીઆએ જણાવ્યું કે-“રીસેપ્શન કમીટીએ આપણા તરફ જે સેવા બજાવી છે તે માટે હૃદયના જુદા જુદા ભાગમાંથી અત્રે આવેલા સઘળા ડેલીગેટો તરફથી તે કમીટીનો તેમજ આ કોન્ફરન્સના ચીફ સેક્રેટરી મી. ફરીરચંદ પ્રેમચંદનો ઉપકાર માનવામાં આવે છે.”

ઠરાવ ૧૭ મો.

[મંડપ બાંધવામાં મદદ આપનાર ઈજનેરનો આભાર.]

“ મંડપ બાંધાવી આપનાર મી. ખંડુભાઈ શુભાખલાઈએ બનાવેલો આ કુશાહ મંડપ જૈનભાઈઓની સગવડ સાચવી આપનારો તેમજ ભલકાદાર બનેલો હોવાથી મી. ખંડુભાઈનો આ સભા ઉપકાર માને છે. ”

ઉપર મુજબનો આભાર માન્યા બાદ રીસેપ્શન કમીટી તરફથી રૂપાના વાસણોનો એક સટ પ્રમુખ સાહેબે મી. ખંડુભાઈને એનાયત કર્યો હતો. ત્યારબાદ પ્રમુખ સાહેબે પોતાનું છેવટનું ભાષણ વાંચી સંભળાવ્યું હતું, (જે મુંબાઈ સમાચારમાં છપાયેલ છે.)

ઠરાવ ૧૮ મો.

[પ્રમુખ સાહેબનો આભાર.]

અમદાવાદવાળા શેઠ. જેસંગભાઈ હઠીસંગે પ્રમુખનો આભાર માનનારો નીચલો ઠરાવ છેવટે રજુ કર્યો હતો, જેને દુરરેના ગંગાનર પોકારથી હર્ષનાદ સાથે વધાવી લેવામાં આવ્યો હતો.

બીજી જૈન કોન્ફરન્સ.

૧૬૩

“કોન્ફરન્સના પ્રમુખ રાય સાહેબ બદ્રીદાસજી બહાદુર શ્રી સન્મેત શીખરજી તથા શ્રી મક્ષીજી વિગેરે તીર્થો માટે પોતાના જાત લોગ આપી તથા અમુલ્ય વખત રોકી પોતાના ધર્મ તીર્થની જે સ્તુતિ પાત્ર સેવા બજાવી છે, તથા આ કોન્ફરન્સનું પ્રમુખ પદ લઇ આપણને વિશેષ ઉપકારી કર્યા છે તેને માટે આ કોન્ફરન્સ તેમના ખરા અંતઃકરણથી આભાર માને છે.”

ઠંરાવ ૧૯ મો.

[દેશી મહારાજઓનો ઉપકાર.]

“માળવામાં આવેલું શ્રી મક્ષીજીનું તીર્થ, જેના સંબંધમાં ગ્વાલીયરના મહારાજાએ હાલમાં આપણને જે ઇન્સાફ આપ્યો છે તે માટે તેમનો આ કોન્ફરન્સ આભાર માને છે. અને તે માટે મહારાજા ઉપર તાર મુકવો યોગ્ય ધારે છે.

વળી ઉદ્દપુરનું રાજ્ય, જેમાં આપણું જાણીતું શ્રી કેસરી-યાજીનું તીર્થ આવેલું છે, ત્યાંની વ્યવસ્થા ત્યાંના મહારાજા તરફથી કમીટી મારફતે સારી રીતે રાખવામાં આવા છે. અને બીજી કેટલીએક યોગ્ય વ્યવસ્થા કરવા માટે તેઓને અરજ કરવામાં આવનાર છે તેથી તેઓ સાહેબ આપણી અરજ ધ્યાનમાં લેશે એવી આશા રાખવામાં આવે છે. આ મહારાજાનો પણ આ કોન્ફરન્સ ઉપકાર માને છે.

વળી જામનગરના મહારાજા જામ સાહેબ જસાજી બહાદુર જેઓએ આખો શ્રાવણ માસ, આંધ્રિક માસ, પર્યુષણ, અગીયાર-સ તથા અન્નાસે પોતાના આખા રાજ્યમાં કાંઈ પણ જીવ હીંસા કરે નહીં તેવો હુકમ કહાડ્યો છે. ઘેટાં બકરાંને નાની વયમાં કોઈ રુઝળતા નહીં મુકે તે માટે બંદાબસ્ત કરવામાં આવ્યો છે અને ખેતીના ઉપયોગી જાનવરો ગાય, હેંસ બળદ, વિગેરેના વધ નહીં કરવા માટે સખત સરકયુક્તર કહાડ્યો છે. તે મહારાજા જામ સાહેબનો આ જૈન કોન્ફરન્સ અંતઃકરણ પૂર્વક આભાર માને છે.

વળી દસેરના તેહવાર ઉપર વડોદરા, ભાવનગર, મોરબી, લીંબડા, અને ધરમપુર વિગેરેના મહારાજાએ બકરા તથા પાડાનો વધ થતો બંધ કર્યો છે, તેમનો આ કોન્ફરન્સ ખરા દિલથી ઉપકાર માને છે. તેમજ જે રાજ્યોને પણ વધ અટકાવવા માટે અરજ કરવામાં આવી છે તેઓ પણ આપણા અરજ સ્વીકારશે એવી આશા રાખવામાં આવે છે.”

૧૬૪

શ્રી જૈન ધર્મ પ્રકાશ.

મી. કુંવરજી આણંદજીએ સુદેસો ઉપલો કરાવ મી. અમરચંદ જસરાજના ટેકા સાથે પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.

કરાવ ૨૦ મો.

[સંવત્સરીના તેહેવારની રજ મળવા બાબત.]

જનરલ સેક્રેટરી મી. ગુલાબચંદજી ઢઠાએ ઉપલા કરાવને વધુ ટેકો આપતાં જણાવ્યું હતું કે-“અંગ્રેજ સરકારના રાજ્યમાં તથા દેશી રાજ્યોમાં ભાદરવા શુદ્ધ ચોથના સંવત્સરીના જૈન તેહેવારની રજ નથી તેથી તેઓને અરજ કરવાનું આ કોન્ફરન્સ ચોખ્ખું ધારે છે. તે ઉપર ચોખ્ખું ધ્યાન આપવામાં આવશે.”

સારઆદ પ્રમુખ સાહેબે પોતાના માનેલા ઉપકારનો ઉત્તર આપ્યો હતો અને પ્રાંતે કહ્યું હતું કે “હું ઇચ્છું છું કે આપણા સર્વોત્તમ જૈન ધર્મની દિનપરદિન ચડતી થાઓ, આપણા જૈન વર્ગમાં સંપ વૃદ્ધિ પામે અને જૈન ધર્મનો સર્વદા જ્યજ્યકાર થાઓ.”

સારઆદ સર્વ સમાજનો ઊભા થયા હતા અને જન સ્તુતિ ગીત તથા રાજગીત ગાવામાં આવ્યા હતા.

સારઆદ વીક્ટોરીયા મેમોરીયલ શાળાના આંધળા બાળકોને રજુ કરવામાં આવ્યાં હતાં, તેમણે પોતાનો અભ્યાસ બતાવ્યો હતો; તેમને રી-સેપ્શન કમીટી તરફથી રૂ ૧૦૦ અને બાબુ બ્રહ્મદાસજી તરફથી રૂ ૨૫) આપવાનું શેઠ વીરચંદ દીપચંદે જાહેર કર્યું હતું બીજા ગૃહસ્થોએ પણ કેટલીક રકમો આપવાનું કહ્યું હતું.

સારઆદ લેડી નોર્થકોટ હીંદુ ચોરફનેજના અનાથ બાળકોને રજુ કરવામાં આવ્યાં હતાં. તેઓને પણ ઉપર પ્રમાણે રકમો આપવાનું કહેવામાં આવ્યું હતું.

સારઆદ લાભશંકર લક્ષ્મીદાસ, શેઠ મોતીલાલ જમનાદાસ, મી. બેહેરામજી પાંડે અને મી. રેવાશંકર જગજીવનદાસે જીવદયા સંબંધી ભાષણો કર્યા હતાં. અને છેવટમાં ઝવેરી નગીનભાઈ મધુભાઈએ ચામડાના પૂંઠા ન વાપરવા બાબત કેટલુંક વિવેચન કર્યું હતું. જે ઉપરથી એવા ચામડાના પૂંઠાને બદલે કપડાના બનાવેલા મજબુત પૂંઠા વાપરવાનું કરાવવામાં આવ્યું હતું.

સારઆદ પ્રમુખ સાહેબને હાર તોરા આપ્યા બાદ જ્યજ્યનેંદ્રની બિંદો-ધણા સાથે મેળાવડો બરખાસ્ત કરવામાં આવ્યો હતો. તા. ૨૨-૯-૧૯૦૩

યુવાનોને ગ્રાહ્ય સન્માર્ગ

૧૬૫

યુવાનોને ગ્રાહ્ય સન્માર્ગ.

(અનુસંધાન પૃષ્ઠ ૧૪૩ થી)

૧૧. ધર્મ તરફ દૃઢ વૃત્તિ. (Devotion to religion)

આ સૃષ્ટિમાં ઉત્પન્ન થયેલ દરેક વસ્તુનો નાશ પણ નિર્માણ થયેલ હોય છે. દરેક મનુષ્ય ઉપર મૃત્યુ તત્પર થઈને ઉભું રહેલું છે. તે કયે વખતે આવી પોતાના સક્ષરી જડવ્યામાં આપણને લેશે તે જાણવાની શક્તિ માની સિવાય બીજા કોઈને પણ નથી આપણે જાણકને, યુવાનને અને જુદાં મૃત્યુના અપાટમાં સપડાઈ ગયેલા જોઈએ છીએ. એક ક્ષણ પણ તે યોભતું નથી. ગમે તેવા મહાન કાર્યનો આરંભ કયો હોય, ગમે તેવી ફરજો બજાવવાની હોય, પણ તેને અપૂર્ણ રાખીને પકડી જતાં મૃત્યુને જરા પણ વાર લાગતી નથી; તે વખતે મનની ઇચ્છા મનમાં રહી જાય છે. જેને અસંત વડાલથી ચાડતા હોઈએ, જેનો વિયોગ સહન કરવો તે પ્રાણપાતક લાગતો હોય, તેવા મનુષ્યોને પણ ગમે તેવી મહેનતથી પાછા એક ક્ષણને માટે પણ લાવી શકાતા નથી. વળી કોઈને પણ તે છોડતું નથી. મહાન રાગો, અને તેવીજ રીતે ગરીબ માણસો પણ તેની પાસે અશરણ છે. વળી તે કોઈ નિર્માણ કરેલે વખતે આવતું નથી. ગમે તે વખતે, ગમે તે જગ્યાએ તે આવીને સપડાવે છે. તેના સગા સંબંધીઓ પાસે છે કે દૂર છે તે જોતું નથી; તેનાથી દૂર નાશી જવાનું એક પણ સ્થાનક નથી. કહ્યું છે કે.—

“કાલો હિ વ્યસનપ્રસારિત કરૌ મૃદ્ધનાતિ દ્રુદાદપિ”

“મૃત્યુ દુઃખને માટે પોતાના બંને હાથો પ્રસારી દૂરથી પણ પ્રાણીને ગૃહણ કરી લે છે.” આવી રીતે સંસારની અનિશ્ચિતતા દરેક મનુષ્ય પ્રત્યક્ષ જુએ છે; પણ કોઈ ભાગ્યશાળી પુરુષજ તેમાંથી બચવા પ્રયત્ન કરે છે. આવા મૃત્યુના જડવ્યામાંથી બચવા ધર્મનો આશરો લેવો તે અસંત લાભ કારક છે. આ નાશકારક શરીર સ્પહીજ રહેવાનું છે. અને અવિનાશી આત્મા સાથે સંગત કરનાર ધર્મ છે. આખરે આ બધું ખોટું છે; સગા સંબંધીઓ પંખી મેળા સમાન છે, અને જેવી રીતે એક નાટકકાર રંગભૂમિ ઉપર આવી પોતાનો ખેલ ભજવી ચાલ્યો જાય છે તેવીજ રીતે આ આત્મા આ સૃષ્ટિમાં એક ભય આપી પોતાનો ખેલ ભજવી અહીંથી ચાલ્યો જઈ, વળી બીજા જગ્યાએ પોતાનો પાર્ટ ભજવવા ઉત્પન્ન થાય છે. ધર્મ સિવાય બીજું કોઈ પણ આ આત્માની સાથે આવવા શક્તિવાન

૧૬૬

શ્રી જૈનધર્મ પ્રકાશ.

નથી. આ સંસારની અનિલતાની જાળ દરેક મનુષ્યને ઓવી મો-
હક લાગે છે, કે તેમાં સપડાયા પછી તેમાંથી છુટવાનું મનજ થતું નથી;
અને કરોળીઆના જાળાની માફક જેમ જેમ વધારે અંદર પેસે તેમ તેમ
વધારે વધારે અટવાતો જાય છે; પિતા, માતા, ભાઈ, બહેન, સ્ત્રી, પુત્ર,
અને દોલત વીગેરે તરફનો મમત્વ ભાવ ઉતરતો નથી. માટે જે વાંચનાર,
જેમ અને તેમ આ અનિલ સંસાર સાગરમાંથી તારનાર ધર્મ તરફ દૃઢ વૃ-
ત્તિ રાખતા શીખજે, દેવતા, નારકી, તીર્થંચ અને મનુષ્ય રૂપ ચાર ગતિમાં
ધણીવાર ભ્રમણ કર્યું છે; અને જ્યાં સુધી ધર્મ તરફ વૃત્તિ નહિ થાય ત્યાં
સુધી મોક્ષ દારૂહાથ આવવાનું નથી, અને આ ચાર ગતિમાં કંમની સ્થિ-
તિ પ્રમાણે ફર્યા કરવાનું છે. દરેકે યાદ રાખવાનું છે કે—

“મૃદીત ઇવ કેશેષુ મૃત્યુના ધર્મ માચરેત.”

કોઈ પણ પુરૂષ એમ કહેવાને શક્તિવાન છે કે તેની સાથે આ સર્વ
જનનિશ્ચિત વસ્તુ આવશે ? અથવા તે અમર છે ? નહિં. જરા વિચાર ક-
રી જોતાં તરતજ માલુમ પડે છે કે આ સંસારની માયા ખોટી છે, અને
ધાર્મિક કરણીજ સાચી છે. યુવાવસ્થામાં જે જે કાર્યો કરાય છે, તે તે બ-
હુ સારી રીતે કરી શકાય છે. યુવાવસ્થામાં જેટલા ઉત્સાહથી દરેક ફરજો
તરફ ધ્યાન અપાય છે, તેવા ઉત્સાહથી પછીની અવસ્થામાં અપાતું નથી.
જે પુરૂષોએ યુવાવસ્થામાં ધર્મ ન કર્યું, સુદૃત્યો ન કર્યા અને પરોપકાર ન
કર્યો તેઓની જીંદગી વ્યર્થજ છે. જે માણસે માત્ર સ્વાર્થને માટેજ આખી
જીંદગીમાં કાર્યો કર્યા, તે માણસ કદાચ આ ભવમાં તો સુખી થશે, પણ
પછીના ભવમાં (શુભ કૃત્યોના અભાવને લીધે) સારી સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરી શ-
કશે નહીં. મનુષ્યાવતાર, સારી સ્થિતિ અને સુધર્મની પ્રાપ્તિ બહુ પુણ્યના
સંચયથીજ મળે છે, અને આવી પ્રાપ્તિવાળા મનુષ્યોજ મોક્ષ માર્ગ તરફ
દોરાય છે, માટે દરેક યુવાન ભાઈને ખાસ જાણવાની જરૂર છે કે આખરે
આ બધો સત્ત્વ લાગતો પુદ્ગલિક ખેલ ખોટો છે, અને ધર્મજ એક ખરો
મિત્ર છે.

વાંચનાર ! આટલા વિષયો ઉપરથી તમે જોઈ શક્યા હશે કે યુ-
વાવસ્થામાં સન્માર્ગ ગૃહણ કરવાને સદ્ગુણની ખુબજ જરૂર છે. દરેક યુવા-
નમાં આવા સદ્ગુણો હોઈ શકતા નથી. વળી આ સદ્ગુણો એકદમ મેળવા
તા પણ નથી. પરંતુ ધીમે ધીમે ટેવ પડવાથી સન્માર્ગ ઉપર આવી શકાય
છે. આ અને આની જેવાજ ખીજ સદ્ગુણો ઉપર ધ્યાન આપવું તે જેવી
રીતે આ જીંદગીમાં તેમજ હવે પછીની જીંદગીમાં પણ લાભકારક છે.
સન્માર્ગ ઉપર ચઢેલા મનુષ્યોજ વિશ્વાસ્ય થાય છે. દરેક પ્રાણીને અનુભવ

આત્મ હિત શિક્ષા

૧૬૭

હશે કે કુમાર્જે દોરવાયેલાની આખર ઓછી થાય છે, તેના ઉપરથી લોકોનો વિશ્વાસ ઉડી જાય છે, અને આખરે તેને પસ્તાવાનો વખત આવે છે. આવા કાર્યો બનવા માટે “આત્મ નીરક્ષણ”ની ટેવ અતિ ઉપયોગી છે. ક્ષત્રી દલપતરામની આ કડી ખાસ ધ્યાનમાં રાખવા જેવી છે કે.—

“સાહુકારીમાં સવાયો, લખોપતિ તું લખાયો;
કહે સાચું શું કમાયોરે, પામર પ્રાણી. ચેતે.
આવે તારી સાથે એવો, કમાયો તું માલ કેવો;
અવેજ તપાસ તેવોરે, પામર પ્રાણી.
ચેતે તો ચેતાવું તનેરે, પામર પ્રાણી.”

કુમાર્જે દોરવાયેલા મનુષ્યો આવી રીતનો ‘અવેજ’ કદી તપાસી શકવાને શક્તિવાન નથી. સદ્ગુણી પુરુષોનેજ સન્માર્ગ માર્ગમ પડે છે, માટે છેવટે દરેક ભાઈને અને ખાસ કરીને દરેક યુવાન ભાઈને મારી નમ્ર વિનંતી છે કે તેઓ સુપંથને ગૃહણ કરી કુપંથને છોડી દેશે. આવી રીતે કરનાર યુવાન અને દરેક માણસ આ ભવ તથા પરભવમાં બંનેમાં સુખી થશે. તથાસ્તુ.

નેમચંદ ગીરધર. કાપડીયા.

આત્મ હિત શિક્ષા.

અહો ! સ્વભાવ-સ્વરૂપ (આત્મ) રમણ જેવો લાભ-રસ-સુખભરખીજે ક્યાંઈ નથી. એમ અનેક સહજ સમાધિ સંપન્ન સુગુરુરત્નાકર મુનિસિદ્ધાએ સાચેજીરી રીતે અનુભવી પ્રકાશ્યું છે-પ્રશ્ન્યું છે તે તે સુખના કામી-અર્થાંજીવેએ અવશ્ય સાંભળી વાંચી વિચારી અમલમાં મૂકવા-ખાસ અનુભવવા યોગ્ય છે. બહિરાત્મભાવ (સર્વ સંયોગિક વસ્તુઓને વિષે મમત્વભાવ) તથા અંતરાત્મભાવ-સ્વ પર (ગુણ-દોષ, હિત-અહિતના સમ્યગ વિચારરૂપ) વિત્રે-કષારી, વિભાવ (આત્મ વ્યતિરિકત વસ્તુમાં મનાતું પોતાપણું) વારી, સ્વભાવ (આત્મ દ્રવ્ય ગુણ-વસ્તુ તત્વ) પામવા-ધરવા, પરમાત્મા (સર્વ ગુણ સંપન્ન અનંત જ્ઞાનાદિ ગુણશાળી) ના સ્વરૂપમાં લીન થવા અનંત શક્તિ સમેત શ્રી પરમાત્મા-આત્મસુખ્યની આજ્ઞા મુજબ ચાલવા ખપ કરવો આવા અર્થાંજીવેને ખાસજરૂરનો છે. આ મહાભારત કામ પ્રમાદ શીલ જીવેથી બની શકે તેવું નહિ હોવાથી તે સાધવાં અપ્રમત્તતા ધારવી ખાસ જરૂરની છે. સાધવાનપણે પરમ ઉપકારી શ્રી વીતરાગ વચનાનુસારીપણું-પરમ આર્જેત વચનતું અખંડ આરાધન પ્રાણ ત્યાગે પણ તેનું અખંડપણે પાલન કરવારૂપ

ગુણો જૈન ધર્મ પ્રકાશ-પુસ્તક. ૧૮ અંક પ.

૧૬૮

શ્રી જૈન ધર્મ પ્રકાશ.

અપ્રમતતા સમજવી. આત્મતત્વના પ્રકાશથી ખીજા કોઈની પ્રેરણા વિના પોતાની ભૂલ પોતેજ સુધારી શુદ્ધ થાય તેવો ચક્રાર પુરૂષ આત્મ ગુરૂ હોઈને અપ્રમત બણી શકાય આના અધિકારી પુરૂષો સ્થિરતાદિ અનેક ગુણ ગણાલક્ષ્ય હોઈ સ્વપર અનેક જીવોને ઉપકારક હોઈ શકે. તેવા પુરૂષરત્નોને ધન્ય છે. તેવા પુરૂષ રત્નોવડેજ “જેહુ રત્નો વસુંધરા” આ અમૂલ્ય કહાણી ચાલી છે. તેવા મહા પુરૂષોની માતાઓ પણ રત્નકુળિઓ ગવાય છે. તેવા અપૂર્વ ચિંતામણિ કલ્પવૃક્ષાદિક જેવા મહાશય પુરૂષોને વારંવાર ત્રિકાલ ત્રિધર્મ નમસ્કાર હો ! કલ્પવૃક્ષની જેમ જેઓની શીતળ છાયા આશ્રિત જનોને પરમાનંદ જનક હોઈ અવશ્ય આશ્રય કરવા યોગ્ય છે. આના મહામાઓની નિર્દભ ભક્તિ કરનારા પણ અતે આત્મ કલ્યાણ કરે છે અન્યાદિ દાળના વિભાવ ઉપયોગથી થતો આત્માનો અશુભ યા અધિર પરિણામ શુભ નિમિત્ત (સામગ્રી) યોગે દૃઢ અભ્યાસવડે વારી આત્મ સ્વલોકન (નિરીક્ષણ) કરવા સ્વભાવ કામી (મોક્ષાર્થી) થઈ ખપ કરે તો ઉક્ત લાભ જરૂર જીવ હાંસલ કરી શકે છતાં તે ધ્રુવ લાભ લેવા જોઈએ તેવો પ્રયત્ન કરતો નથી. જીવ કંઈ તેવું વાંચે છે, ભણે છે, ગણે છે ખરો પણ તે વાંચેલું કે ભણેલું પાછું અમલમાં મુકવા અર્થાત્ તે પ્રમાણે વર્તવા જોઈએ તેવો ખપ-અભ્યાસ કરતો નથી. જેથી જીવ ગુણ કોટિમાં આગળ વિશેષ વધી શકતો નથી. અન્ય (આત્મ વ્યતિરિક્ત) ભાવમાં કર્તૃવાભિમાન રહિતપણે કેવળ સાક્ષિ-બુદ્ધિથી વર્તતા-પ્રવર્તતા જીવને વિશેષ દુઃખ ન થાય પણ ઘણી વખત આથી ઉલટુંજ જોવામાં આવે છે. અર્થાત્ વારંવાર દુઃખ અને મારા પણાની બુદ્ધિની પરભાવમાં પેસતો જાય છે, જેને પરિણામે ઘણીવાર આત્મગુણ હાનિ સાથે તેને મિથ્યા કલેશમાં ઉતરવું પડે છે. ઘણી વખત પોતાનો અધિકાર અમુક વિષયક નહિ છતાં ગાડા નીચે ચાલતા કૂતરાની પેઠે તેને પોતાનો માની લેવામાં આવે છે. આ કેવડી મોટી ભૂલ? આવી બારે ભૂલથી આવા જીવોની મુક્તિ શી રીતે થશે? જીવ માત્ર સુખ ભણી રામ અને દુઃખ ભણી અભાવ બતાવે છે છતાં એકાંત સુખપ્રાપ્તિનો સિદ્ધ દોર માર્ગ કેમ ગ્રહતા નહિ હોય? અને પરિણામે દુઃખદાયી વક્ર માર્ગ શા માટે ગ્રહતા હશે! મહાજનો જેન ગત: સર્પંથા: આ નાનકડી પણ અમૂલ્ય કહાણી શામાટે પોતાના મન મંદિરમાં નહી કોરી રાખતા હોય? શિષ્ટ (ઉત્તમ) પુરૂષોએ આચરેલા સદાચાર સર્વ ભવ્ય સત્ત્વોને સર્વ પ્રકારના ઉત્તમ સુખો માટે સદા સંચય છે, માટે તેનુંજ કાયમ શરણુ હો.

શ્રી સંવિજ્ઞ સેવક કપુરવિજયજી.

મહેસાણા.

ફે કોન્ટ્રેસમાં થનારા છવદયા સંબંધી ઠરાવના ટેકા તરીકે શા. મોતીલાલ કશખચંદ અમદાવાદ નિવાસીએ ચરખી વિનાની મીણખતી તથા સંઘામાં વપરાતું તેલ (વગેરે તથા તારેવ ધીટાલીશાપ મેન્યુફેક્ચરીંગ કંપની અને પાટુંગા ડંકરકંપની તરફથી ચરખી વિનાના સાબુના અનેક નમુના તેને માટે ઊભા કરેલા સ્ટોલમાં મુક્યા હતા અને તેના સંમંધમાં યોગ્ય સમજૂતી પણ આપી હતી.

૭ વિશેષ હકીકત હવે પછી પ્રસંગે પ્રસંગે લખશું તેમજ કોન્ટ્રેસમાં થયેલા છ દોની વ્યવસ્થા સંબંધી અમારા વિચાર પણ હવે પછીના અંકમાં પ્રગટ કરશું.

એસીસ્ટન્ટ સેક્રેટરી જોઈએ છે.

જૈનકોન્ટ્રેસ માટે જથ્થક એક અનુલવી, ઓરીસ કામકાજી વાકેફગાર, અંગ્રેજી-ગુજરાતી-બાળબોધ જાણનારો એસીસ્ટન્ટ સેક્રેટરી તાકીદે જોઈએ છે. પગાર રૂ. ૭૫ ની આસપાસ-લાયકાત પ્રમાણે. સર્ટીફિકેટોની નકલ સાથે અરજી મોકલવી જૈનને પહેલો પસંદ કરવામાં આવશે.

સુબંધ
અંપાગલી.

ફકીરચંદ પ્રેમચંદ.
જનરલ સેક્રેટરી-જૈનકોન્ટ્રેસ
પોતાની તથા જોડીઆ જ. સેક્રેટરીઓવતી.

જૈનધર્મ પ્રકાશના કાયમી ગ્રાહક તરીકે શા. ગગલભાઈ હાથીભાઈ પુનાવાળાએ રૂ. ૨૦) મોકલાવ્યા છે તેની પહેલ્ય આપવામાં આવી છે.

જાહેર ખબર.

(મુનિ મહારાજાને યોગ્ય સૂચના.)

પોતાના શોખ તરીકે વૈદ્યકનો અભ્યાસ કરી નાના પ્રકારની ઉંચી ઉંચી દવાઓ બનાવી હરકોઈ વર્ગના માણસને ધર્માદા તરીકે આપતો હોવાથી મુનિ અમરવિજયજી વાસ્તે જરૂર પડતા મને વરદા ગામે બોલાવવામાં આવ્યો હતો. મારાથી અનતા ગગમં

મેં તેમનો વ્યાધી દૂર કરી બે માસ તક સેવા કરી હતી ત્યારથી
મારું મન મુનિરાજની સેવા તરફ વધારે લાગેલું છે તેથી જે
કોઈ મુનિરાજ પોતાના વ્યાધિની વિગત લખી મોકલશે તેને હું
તરતજ તેને મારે યોગ્ય દવા મારે ખર્ચે મોકલાવીશ.

શા. માણેકચંદણ રાજમલજી

રાહુરી. જીલા અહમદનગર.

બહેર ખબર.

(નિરાશ્રિત વિદ્યાર્થીઓ તથા આવક શ્રાવીકાઓ માટે.)

શ્રીવરધાના રહીશ આવક કૃત્યેક ગણેશદાસ બબજીજી મુજરી
જતાં પોતાની કાપડની દુકાનનો ખાલ સદુપયોગમાં વાપરવા
પોતાના વારસ કેશરીમલને ફરમાવી ગયા છે તેથી તે માલમાં-
થી કેટલાક કોટ શીવડાવવામાં આવ્યા છે બાકી ધોતીયાં, પંચીયાં,
કાંચળીઓના ખંડ, સાડલા, વિગેરે અને પુસ્તક ખાંધવાના રૂ-
માલ વિગેરે તૈયાર છે તો તેવા નિરાશ્રિત આવક શ્રાવિકાની ઉ-
મર વિગેરેનું લીસ્ટ કરી કોઈ પણ ગામ કે શહેરના આગેવાનો
તરફથી અમારી તરફ મોકલાવવા કૃપા કરવી તે ઉપરથી તેને
યોગ્ય વસ્ત્રો અમારા તરફથી તરતજ મોકલવામાં આવશે.

શા. કીશનચંદ હીરાલાલ

વરધા. જીલા નાગપુર.

લવાજમની પોહોચ.

૩-૧૨ શા સુંદરજી પાનાચંદ
૧-૪ શા સુંદરજી હરચંદ
૨-૧૦ શા હીરાચંદ આણુંદજી
૧-૦ શા રતનશી પીતાંબર
૧-૪ શા પુનમચંદ રતનચંદ
૧-૪ રતલામ જૈન લાઘેરી
૧-૩ સલોત ગીરધરમાળજી
૨-૧૦ શા અમૃતલાલ લાલચંદ
૧-૪ શ્રી બાલાપુર વર્ધમાન લાઘેરી
૧-૪ શા અમૃતલાલ જગનલાલ
૦-૧૨ જગનલાલ જીરાવલા

૧-૦ શ્રી હુંડોયા આવક સંધ
૧-૪ શા બીખા રતનજી
૧-૩ શા ગોકળ પાનાચંદ
૨-૬ શા પોપટલાલ પરશોતમ
૨-૧૦ શા અમીચંદ કુલચંદ
૩-૧૨ શા મણુકચંદ હરજીવન
૫-૦ શા માણેકચંદ પીતાંબર
૧-૪ શા ધનુરલાલ અમીચંદ
૧-૪ શા જ્યેંદ હકમચંદ
૧-૪ મેતા દામજી હીરજી
૧-૪ શા માણેકચંદ પાનાચંદ